



هدف کلی: آشنایی با جهان های اجتماعی

اهداف جزئی: جهان های اجتماعی یکسان اند یا متفاوت؟ - تقسیم کار جامعه شناسان و مردم شناسان - علت تفاوت و تنوع جهان اجتماعی انسان ها چیست؟ - انواع تغییرات جهان اجتماعی - جهان های اجتماعی در طول هم - جهان های اجتماعی در عرض هم.

مفاهیم اساسی: جهان های اجتماعی متنوع - جوامع غربی - جوامع ساده و ابتدایی - تبعیض نژادی - تغییرات در لایه های سطحی جهان اجتماعی - تغییرات در لایه های عمیق جهان اجتماعی - نگاه تک خطی به تاریخ بشر - جوامع پیشرفته و صنعتی - جوامع عقب مانده - جهان های اجتماعی در طول هم - جهان های اجتماعی در عرض هم - جوامع مکانیکی - جوامع ارگانیکی - رابطه متقابل جهان های اجتماعی مختلف.

معانی لغات درس:

لغت	معنی	لغت	معنی	لغت	معنی
اجداد	نیاکان	ویژگی ذاتی	ویژگی طبیعی	۱	ویژگی عرضی
خودمداری	خود بینی - خود محوری	درقبال	در مقابل	مجبور	منفعل
تبعیض	تفاوت	عناصر محوری	عناصر اصلی	حیطه	حوزه
کرامت	تکریم و احترام	ناگزیر	به ناچار	قوی و نیرومند	عظیم الجثه
دستاورد	نتیجه کار	استثمار	بردگی - بهره کشی ظالمانه	طلب آبادانی	استعمار

۱- عرضی: یکی از اصطلاحات منطق و فلسفه است و در برابر ذات قرار دارد. هر محمولی که از ذات و حقیقت موضوع خارج باشد عرضی نامیده می شود.

جهان اجتماعی یا جهان های اجتماعی - صفحه ۲۳

◆ نظم و همکاری میان اعضای موجود زنده، یکسان است. مثلاً زنبور عسل از هزاران سال قبل تاکنون با نظام واحدی زندگی می کند. زندگی جمعی زنبورهای عسل سبلان و اجداد آنها در گذشته و تمامی زنبورهای عسل دنیا یکسان است.

سوال: به نظر شما جهان اجتماعی انسان ها نیز تنها یک شکل دارد؟ **جواب:** خیر متفاوت است. شیر و آهو دو حیوان متفاوت است. شیرها نیز خودشان با یکدیگر تفاوت هایی دارند. تفاوت شیر و آهو در ویژگی های اساسی آنهاست. ولی تفاوت شیرهای مختلف با یکدیگر در ویژگی های سطحی آنهاست.

سوال: به نظر شما تفاوت میان جهان های اجتماعی، بیشتر مانند تفاوت میان شیر و آهو است یا مانند تفاوت میان شیرهای مختلف؟ **جواب:** تفاوت شیر و آهو در **ویژگی های ذاتی** آنهاست. ولی تفاوت شیرهای مختلف، در **ویژگی های عرضی** آنهاست. (با توجه به این مثال اندیشمندان اجتماعی معتقدند جهان های اجتماعی متنوع اند. هر جهان اجتماعی فرهنگ و تمدن مناسب خود را به وجود می آورد.) بنابراین انسان ها انواعی از جهان های اجتماعی را پدید می آورند. مثل جهان اجتماعی هند، ایران، چین، اسلام و....

جهان های اجتماعی یکسان اند یا متفاوت؟ ۳۵

◆ همه ما در جهانی متولد می شویم که بعد از ما هم همچنان این جهان اجتماعی وجود دارد. اگر ما فقط جهان اجتماعی خود را که در آن متولد شدیم ببینیم جهان اجتماعی شکل واحد و یکسانی دارد. اما اگر جهان های اجتماعی دیگر را نیز که هم زمان با ما در نقاط دیگر جهان وجود دارند ببینیم و یا به تاریخ گذشته مراجعه کنیم و جهان خود را با جهان اجتماعی گذشته مقایسه کنیم و.... در این صورت **جهان های اجتماعی متنوع** است.



بفوانیم بدانیم

در جهان غرب تقسیم کار بین **جامعه شناسان** و **مردم شناسان** به وجود آمد که **جامعه شناسان** به مطالعه جوامع شهری، صنعتی و پیشرفته (**جوامع غربی**) پرداختند و **مردم شناسان** به مطالعه جوامع ابتدایی و ساده (**جوامع غیر غربی**) جامعه شناسان جوامع ساده و ابتدایی را متعلق به گذشته پنداشتند که در مرحله اولیه رشد باقی مانده اند و پیشرفتی نکرده اند. مردم شناسان بر حسب وظیفه خود جوامع ساده و ابتدایی را بیشتر مطالعه کردند و متوجه **عمق و پیچیدگی** این جوامع شدند و به اشتباه جامعه شناسان پی بردند و نسبت به **خودمداری** و تصور ساده آنها انتقاد کردند.

علت تفاوت و تنوع جهان اجتماعی انسان ها چیست؟ ص ۳۵ و ۳۶

◆ **مثال:** بچه لاک پشتی که تازه از تخم خارج شده می داند راهش در دریا کجاست غذاش چیست یا چه حیواناتی دشمن او هستند و... او این فعالیت ها را آگاهانه و ارادی انجام می دهد؟ **خیر** فعالیت های او **غیرارادی** و **ناآگاهانه** و **غریزی** است. اما آیا فعالیت های انسان نیز اینگونه است؟ خیر انسان فعالیت های خود را **آگاهانه** و **ارادی** انجام می دهد.

◆ **تنوع آگاهی و معرفت** - تنوع اراده و اختیار موجب پیدایش جهان های اجتماعی مختلف می شود. به **طور مثال** یک جهان اجتماعی که مبتنی بر **تبعیض نژادی** است و زبان و نژاد را مبنای ایجاد جهان اجتماعی می داند در حالیکه جهانی دیگر زبان و نژاد را عوامل اصلی تشکیل جهان اجتماعی نمی داند بلکه عناصر دیگر مثل **ایمان** و **تقوا** و... را از عناصر اصلی تشکیل جهان اجتماعی می داند. و مخالف با تبعیض نژادی است.

تفاوت میان جهان های اجتماعی چه نوع تفاوتی است؟ ص ۳۶ و ۳۷

◆ برخی تغییرات در درون یک جهان اجتماعی رخ می دهد مثل جمعیت کم یا زیاد می شود - درآمد ملی و درآمد سرانه کم یا زیاد می شود - زبان و لهجه های مختلفی به وجود می آید - اقتصاد رشد می کند یا افول (سقوط) می یابد و... این تفاوت ها و تغییرات تفاوت هایی است که در **درون هر جهان اجتماعی** رخ می دهد اما جهان اجتماعی را به جهانی دیگر تبدیل نمی کند.

◆ تفاوت هایی که مربوط به **لایه های سطحی** است تفاوت هایی است که در درون هر جهان اجتماعی واحد رخ می دهد اما تفاوت هایی که مربوط به **لایه های عمیق** است مربوط به عناصر ثابت و محوری آن جهان اجتماعی است و جهان اجتماعی را به جهان دیگر تبدیل می کند.

◆ بنابراین تفاوت هایی که مربوط به **عقاید و ارزش ها و آرمان ها** است تفاوت هایی است که **جهان اجتماعی را به جهان دیگر تبدیل می کند** اما تفاوت هایی که مربوط به **نمادها** است تفاوت هایی است که در **درون هر جهان اجتماعی** رخ می دهد اما جهان اجتماعی را به جهانی دیگر تبدیل نمی کند.

سطحی (در هنجارها و نمادها)

درون یک جهان اجتماعی رخ می دهد.

تغییرات جهان اجتماعی

عمیق (در عقاید و ارزش ها)

جهان اجتماعی را به جهان اجتماعی متفاوتی تبدیل می کنند.

تحلیل کنید: ص ۳۷

● شرک و بت پرستی و نگاه نژادی و و قبیله ای، از اعتقادات و ارزش های بنیادی جهان اجتماعی شبه جزیره بود



● توحید و یکتا پرستی و خلافت و کرامت انسان ، از اعتقادات و ارزش های جهان اجتماعی اسلام است .

جواب : با ظهور اسلام عقاید و ارزش های بنیادی جامعه جاهلی نابود شد و لایه های سطحی آن در خدمت اسلام قرار گرفت . بدین ترتیب زبان عربی حامل کلام و بیان الهی شد .

سوال : تفاوت جهان اجتماعی اسلام و جهان اجتماعی شبه جزیره جزو کدام دسته از تفاوت هاست ؟ **جواب :** لایه های عمیق که جهان اجتماعی را به جهانی دیگر تبدیل می کند .

آیا جهان های اجتماعی ، تاریخ (سرگذشت و سرنوشت) یکسانی دارند ؟ ص ۳۷ و ۳۹

سوال : آیا جهان های اجتماعی در مسیر رشد و تحول خود راههای متفاوتی را در پیش می گیرند یا همه آنها ناگزیر از پیمودن مسیر واحدی هستند ؟ **جواب :** راههای متفاوتی را در پیش می گیرند .

❖ **دیدگاه اول - « جهان های اجتماعی در طول هم » :** عده ای از جامعه شناسان مثل **آگوست کنت** معتقدند جهان های اجتماعی شبیه یکدیگرند یعنی همه جوامع مسیر یکسانی را طی می کنند براساس این دیدگاه آنها جامعه را به موجود زنده تشبیه کرده اند به این صورت که همانطور که موجود زنده مراحل از رشد را از کودکی به بزرگسالی دنبال می کند جهان های اجتماعی هم همین گونه اند و همه بر روی یک خط حرکت می کنند و مسیر آنها یکسان است از **ساده و ابتدایی به سمت پیشرفته و مدرن** . این دیدگاه معتقد است جوامع ساده و ابتدایی عقب مانده اند و باید جوامع پیشرفته و صنعتی را به عنوان الگوی خود قرار دهند .

❖ **دیدگاه دوم - « جهان های اجتماعی در عرض هم » :** در مقابل عده ای دیگر از اندیشمندان اجتماعی معتقدند جهان های اجتماعی متنوع اند . هر جهان اجتماعی فرهنگ و تمدن متناسب خود را به وجود می آورد . فرهنگ و تمدن ها بر اساس آرمان ها و ارزش های خود تحولاتی را به دنبال می کنند و مسیرهای متفاوتی را طی می کنند برخی از آنها عمر طولانی و برخی دارای عمری کوتاه هستند و پس از مدتی از بین می روند . **مردم شناسان** بر همین اساس از جهان های اجتماعی متفاوت نظیر : هند - ایران - جهان اسلام - غرب و یاد کرده اند .

❖ در این دیدگاه جهان های اجتماعی با یکدیگر **رابطه متقابل** دارند و می توانند از تجربیات یکدیگر استفاده کنند اما هیچکدام با حفظ هویت خود نمی تواند مسیر دیگری را ادامه دهد جهان اجتماعی زنده و سالم فعالانه و خلاقانه با جهان های اجتماعی دیگر رابطه برقرار می کند مطابق با نیازهای خود از دستاوردهای جهان های اجتماعی دیگر استفاده می کند و در صورتی که لازم بداند تغییراتی در آن به وجود می آورد و سپس از آن استفاده می کند .

تفسیر کنید ص ۳۹

اگرچه انسان امروزی بر اساس تجربیات واقعی ، استعمار را معنی استثمار (بهره کشی به نفع دیگران و دسترنج آنها) در می یابد ؛ ولی در سده های پیشین ، نظریه استعمار به معنای طلب آبادانی برای جوامع عقب مانده بود . در باره نظریه استعمار ، تحقیق کنید . این نظریه محصول کدام یک از دیدگاههای بالا بود ؟ نظریه استعمار را بر اساس آن دیدگاه ، تفسیر کنید .

جواب : بر اساس دیدگاه جهان های اجتماعی در طول هم هستند - مطابق با این دیدگاه الگوی پیشرفت جوامع عقب مانده جوامع غربی است . جهان غرب باید جوامع عقب مانده را متمدن سازد و به انتقال فرهنگ و تکنولوژی خود به جوامع عقب مانده اقدام کند



نمونه سوالات درس پنجم - جهان های اجتماعی با پاسخ - جامعه دهم - صفحه ۳۴ تا ۳۹

عبارت صحیح و غلط را مشخص کنید. و در صورت اشتباه بودن پاسخ درست آن را بنویسید.

- ۱- از نظر مردم شناسان جهان اجتماعی شکل واحد و یکسانی دارد.
- ۲- تفاوت های مربوط به لایه های عمیق جهان اجتماعی را به جهانی دیگر تبدیل می کنند
- ۳- در دیدگاه عرضی همه جوامع مسیر مشابه و یکسان طی می کنند.
- ۴- جامعه شناسان در دیدگاه طولی نگاه تک خطی به تاریخ بشریت دارند.

پاسخ:

۱- نادرست - متفاوت اند. ص ۳۵

۲- درست. ص ۳۷

۳- نادرست - مسیر متفاوت. ص ۳۹

۴- درست. ص ۳۸

کدامیک از موارد ستون اول با موارد ستون دوم مطابقت دارد؟ (یک مورد در ستون دوم اضافی است.)

موارد ستون اول	موارد ستون دوم
الف) تغییر در این لایه ها درون یک جهان اجتماعی رخ می دهند.	۱) دیدگاه عرضی
ب) تغییر در این لایه جهان اجتماعی را به جهانی دیگر تبدیل می کند	۲) لایه های عمیق
ج) مطابق با این دیدگاه جوامع مسیر یکسانی را طی می کنند.	۳) دیدگاه طولی
د) مطابق با این دیدگاه جهان اجتماعی، فرهنگ و تمدن مناسب خود را به وجود می آورد.	۴) لایه های سطحی
	۵) تغییرات اجتماعی

پاسخ: الف) ۴ ص ۳۷ ب) ۲ ص ۳۷ ج) ۳ ص ۳۸ د) ۱ ص ۳۹

در جاهای خالی کلمات مناسب بنویسید:

- ۱- انسان در قبال فرهنگی که از طریق به او منتقل می شود صرفاً موجودی نیست.
- ۲- و هم چنین سبب پیدایش جهان های اجتماعی مختلف می شود.
- ۳- رفتار سایر موجودات زنده، است ولی جهان اجتماعی را انسان پدید می آورد.
- ۴- تفاوت هایی که مربوط به جهان اجتماعی باشد، از نوع تفاوت هایی است که درون یک جهان اجتماعی واحد رخ می دهد، اما تفاوت هایی که مربوط به جهان اجتماعی و با شد، آن را به جهان اجتماعی دیگری تبدیل می کند.
- ۵- انواع تغییرات جهان اجتماعی: ۱) ۲)
- ۶- در دیدگاه همه جوامع در یک خط قرار می گیرند.
- ۷- در دیدگاه جوامعی که به لحاظ تاریخی عقب مانده اند، باید جوامع را الگوی حرکت خود قرار دهند.
- ۸- در دیدگاه فرهنگ و تمدن ها بر اساس آرمان ها و ارزش های خود، تحولاتی را دنبال می کنند و مسیرهای مختلفی را می پیمایند.

پاسخ:



نمونه سوالات درس پنجم - جهان های اجتماعی با پاسخ - جامعه دهم - صفحه ۳۴ تا ۳۹

- ۱- (تربیت - منفعل و پذیرنده) صفحه ۳۶
- ۲- تنوع آگاهی و معرفت - تنوع اراده و اختیار . ۳۶
- ۳- غربی و ناآگاهانه - آگاه و خلاق صفحه ۳۶
- ۴- لایه های سطحی - لایه های عمیق - عناصر محوری . صفحه ۳۷
- ۵- ۱- سطحی : هنجارها و نمادها - ۲- عمیق : عقاید و ارزش ها . صفحه ۳۷
- ۶- دیدگاه طولی . صفحه ۳۸
- ۷- طولی - جوامع پیشرفته صفحه ۳۸
- ۸- دیدگاه عرضی صفحه ۳۹

به سوالات زیر پاسخ کوتاه بدهید :

- ۱- نظم و همکاری میان اعضای موجود زنده متفاوت است یا یکسان ؟
- ۲- جامعه شناسان و مردم شناسان به مطالعه چه جوامعی پرداختند ؟
- ۳- از نظر مردم شناسان جهان های اجتماعی یکسان اند یا متفاوت ؟
- ۴- چه عواملی موجب پیدایش جهان های اجتماعی متفاوت می شود ؟
- ۵- در جهان اجتماعی مبتنی بر تبعیض نژادی چه اموری را عناصر محوری و اصلی به شمار می آورد ؟
- ۶- تفاوت در چه لایه هایی جهان اجتماعی را به جهانی دیگر تبدیل می کند ؟
- ۷- تفاوت های جهان اجتماعی اسلام و جهان شبه جزیره عربستان جزو کدام دسته از تفاوت هاست ؟
- ۸- آیا جهان های اجتماعی ، تاریخ یکسانی دارند ؟
- ۹- نمونه هایی از جهان های اجتماعی که مردم شناسان به مطالعه آن پرداخته اند مثال بزنید.

پاسخ :

- ۱- یکسان است . ص ۳۴
- ۲- جامعه شناسان (جوامع صنعتی و پیشرفته) مردم شناسان (جوامع ساده و ابتدایی) ص ۳۵
- ۳- متفاوت . ص ۳۵
- ۴- تنوع آگاهی و معرفت - تنوع اراده و اختیار . ص ۳۶
- ۵- زبان و نژاد . ص ۳۶
- ۶- لایه های عمیق . ص ۳۷
- ۷- لایه های عمیق (عقاید و ارزش ها) ص ۳۷
- ۸- خیر . مسر های مختلفی را می پیمایند . ص ۳۸
- ۹- غرب - اسلام - هند و چین . ص ۳۹

به سوالات زیر پاسخ کامل بدهید :

۱- جهان های اجتماعی یکسان اند یا متفاوت شرح دهید .

جواب : صفحه ۳۵

همه ما در جهانی متولد می شویم که بعد از ما هم همچنان این جهان اجتماعی وجود دارد . اگر ما فقط جهان اجتماعی خود را که در آن متولد شدیم ببینیم جهان اجتماعی شکل واحد و یکسانی دارد . اما اگر جهان های اجتماعی دیگر را نیز که هم زمان با ما در نقاط دیگر جهان وجود دارند ببینیم و یا به تاریخ گذشته مراجعه کنیم و جهان خود را با جهان اجتماعی گذشته مقایسه کنیم و..... در این صورت جهان اجتماعی متنوع است و شکل یکسانی ندارد .

۲- دیدگاه جامعه شناسان و مردم شناسان در خصوص یکسان بودن یا متنوع بودن جهان اجتماعی را تحلیل کنید .

جواب : صفحه ۳۵



نمونه سوالات درس پنجم - جهان های اجتماعی با پاسخ - جامعه دهم - صفحه ۳۴ تا ۳۹

در جهان غرب تقسیم کار بین جامعه شناسان و مردم شناسان به وجود آمد که جامعه شناسان به مطالعه جوامع شهری، صنعتی و پیشرفته (جوامع غربی) پرداختند و مردم شناسان به مطالعه جوامع ابتدایی و ساده (جوامع غیر غربی) جامعه شناسان جوامع ساده و ابتدایی را متعلق به گذشته پنداشتند که در مرحله اولیه رشد باقی مانده اند و پیشرفتی نکرده اند. مردم شناسان بر حسب وظیفه خود جوامع ساده و ابتدایی را بیشتر مطالعه کردند و متوجه عمق و پیچیدگی این جوامع شدند و به اشتباه جامعه شناسان پی بردند و نسبت به خودمداری و تصور ساده آنها انتقاد کردند.

۳- رفتار انسانها را با سایر موجودات مقایسه کنید.

جواب: صفحه ۳۵

بچه لاک پشتی که تازه از تخم خارج شده می داند راهش در دریا کجاست غذایی چیست یا چه حیواناتی دشمن او هستند و... او این فعالیت ها را آگاهانه و ارادی انجام می دهد؟ **خیر** فعالیت های او غیرارادی و ناآگاهانه و غریزی است. اما آیا فعالیت های انسان نیز اینگونه است؟ خیر انسان فعالیت های خود را آگاهانه و ارادی انجام می دهد.

۴- چرا انسان کنشگری فعال به شمار می آید؟

جواب: صفحه ۳۶

انسان به تناسب فرهنگی که از طریق تعلیم و تربیت به او می رسد موجودی منفعل و پذیرنده نیست بلکه کنشگری فعال و تاثیر گذار است. انسان در هر موقعیتی که قرار می گیرد آن موقعیت را تعریف می کند و معنا می دهد و سپس دست به عمل می زند.

۵- چه عواملی سبب پیدایش جهان های اجتماعی مختلف می شود؟

جواب: صفحه ۳۶

تنوع آگاهی و معرفت - تنوع اراده و اختیار موجب پیدایش جهان های اجتماعی مختلف می شود.

۶- چه تغییرات و تحولاتی موجب تغییر جهان اجتماعی نمی شود مثال بیاورید.

جواب: صفحه ۳۶

برخی تغییرات در درون یک جهان اجتماعی رخ می دهد مثل جمعیت کم یا زیاد می شود - درآمد ملی و درآمد سرانه کم یا زیاد می شود - زبان و لهجه های مختلفی به وجود می آید - اقتصاد رشد می کند یا افول (سقوط) می یابد و... این تفاوت ها و تغییرات تفاوت هایی است که در درون هر جهان اجتماعی رخ می دهد اما جهان اجتماعی را به جهانی دیگر تبدیل نمی کند.

۷- تفاوت هایی که مربوط به لایه های سطحی جهان اجتماعی اند با تفاوت هایی که مربوط به لایه های عمیق جهان اجتماعی اند مقایسه کنید.

جواب: صفحه ۳۷

تفاوت هایی که مربوط به لایه های سطحی است تفاوت هایی است که در درون هر جهان اجتماعی واحد رخ می دهد اما تفاوت هایی که مربوط به لایه های عمیق است مربوط به عناصر ثابت و محوری آن جهان اجتماعی است و جهان اجتماعی را به جهان دیگر تبدیل می کند. بنابراین تفاوت هایی که مربوط به عقاید و ارزش ها و آرمان هاست تفاوت هایی است که جهان اجتماعی را به جهان دیگر تبدیل می کند اما تفاوت هایی که مربوط به هنجارها و نمادهاست تفاوت هایی است که در درون هر جهان اجتماعی رخ می دهد اما جهان اجتماعی را به جهانی دیگر تبدیل نمی کند.

۸- دیدگاه جامعه شناسانی که معتقدند جهان های اجتماعی را در طول هم اند شرح دهید.

جواب: صفحه ۳۸

عده ای از جامعه شناسان مثل آگوست کنت معتقدند جهان های اجتماعی شبیه یکدیگرند یعنی همه جوامع مسیر یکسانی را طی می کنند براساس این دیدگاه آنها جامعه را به موجود زنده تشبیه کرده اند به این صورت که همانطور که موجود زنده مراحل از رشد را از کودکی به بزرگسالی دنبال می کند جهان های اجتماعی هم همین گونه اند و همه بر روی یک خط حرکت می کنند و مسیر آنها یکسان است از ساده و ابتدایی به سمت پیشرفته و مدرن. این دیدگاه معتقد است جوامع ساده و ابتدایی عقب مانده اند و باید جوامع پیشرفته و صنعتی را به عنوان الگوی خود قرار دهند.



نمونه سوالات درس پنجم - جهان های اجتماعی با پاسخ - جامعه دهم - صفحه ۳۴ تا ۳۹

۹- دیدگاه اندیشمندانی که معتقدند جهان های اجتماعی در عرض هم اند شرح دهید و نمونه بیاورید .

جواب : صفحه ۳۹

در مقابل عده ای دیگر از اندیشمندان اجتماعی معتقدند جهان های اجتماعی متنوع اند . هرجهان اجتماعی فرهنگ و تمدن متناسب خود را به وجود می آورد . فرهنگ و تمدن ها بر اساس آرمان ها و ارزش های خود تحولاتی را به دنبال می کنند و مسیرهای متفاوتی را طی می کنند برخی از آنها عمر طولانی و برخی دارای عمری کوتاه هستند و پس از مدتی از بین می روند . مردم شناسان بر همین اساس از جهان های اجتماعی متفاوت نظیر هند - ایران - جهان اسلام - غرب و یاد کرده اند .

۱۰- جهان های اجتماعی چگونه می توانند با هم ارتباط متقابل داشته باشند ؟

جواب : صفحه ۳۹

در این دیدگاه جهان های اجتماعی با یکدیگر رابطه متقابل دارند و می توانند از تجربیات یکدیگر استفاده کنند اما هیچکدام با حفظ هویت خود نمی تواند مسیر دیگری را ادامه دهد جهان اجتماعی زنده و سالم فعالانه و خلاقانه با جهان های اجتماعی دیگر رابطه برقرار می کند مطابق با نیازهای خود از دستاوردهای جهان های اجتماعی دیگر استفاده می کند و در صورتی که لازم بداند تغییراتی در آن به وجود می آورد و سپس از آن استفاده می کند.

به سوالات چهار گزینه ای زیر پاسخ دهید :

۱- تفاوت میان جهان های اجتماعی پیامد است و لایه های جهان اجتماعی بیشتر در معرض تغییرند و مردم شناسان به معتقدند .

(الف) تفاوت های هنجارها و نمادها - سطحی - جهان های اجتماعی متفاوت

(ب) تفاوت های ارزش های کلان و اعتقادات اصلی - عمیق - نگاه تک خطی

(ج) تفاوت های هنجارها و نمادها - عمیق - نگاه تک خطی

(د) تفاوت های ارزش های کلان و اعتقادات اصلی - سطحی - جهان های اجتماعی متفاوت

جواب : گزینه د صحیح است . صفحه ۳۵ و ۳۷

۲- به ترتیب هریک از عبارات زیر با کدام مفهوم مرتبط است ؟

۱- برخی فرهنگها و تمدن ها زمانی طولانی دوام می آورند و بعضی دیگر پس از مدتی از بین می روند

۲- جوامع پیشرفته الگوی حرکت جوامعی هستند که در دوره ابتدایی به سر می برند

۳- هر جهان اجتماعی فرهنگ و تمدن مناسب خود را به وجود می آورد .

(الف) نگاه تک خطی - نگاه عرضی - جهان های اجتماعی در عرض هم

(ب) جهان های اجتماعی در عرض هم - نگاه تک خطی - نگاه تک خطی

(ج) جهان های اجتماعی در عرض هم - نگاه تک خطی - دیدگاه عرضی

(د) نگاه تک خطی - جهان های اجتماعی در عرض هم - نگاه تک خطی

جواب : گزینه ج صحیح است . صفحه ۳۸ و ۳۹

۳- فرهنگ ها و تمدن ها بر اساس چه عواملی تحولاتی را دنبال می کنند و مسیر این تحولات چگونه است ؟

(الف) عوامل تاریخی و جغرافیایی - برای جوامع مختلف یکسان است .

(ب) نیازها و انتظارات خود - برای همه جوامع یکسان نیست

(ج) نیازها و انتظارات خود - برای همه جوامع یکسان است.

(د) آرمانها و ارزش های خود - برای همه جوامع یکسان نیست



نمونه سوالات درس پنجم - جهان های اجتماعی با پاسخ - جامعه دهم - صفحه ۳۴ تا ۳۹

۴- مردم شناسان بر چه اساسی از جهان های اجتماعی متفاوت همچون جهان غرب ، اسلام ، چین و هند یاد می کنند ؟

الف) همه جهان های اجتماعی شبیه یکدیگرند و بر همین اساس مسیر یکسانی را نیز طی می کنند و همه آنها شبیه یک نوع موجود زنده اند .

ب) جهان های اجتماعی مختلف با روابط متقابلی که دارند می توانند از تجربیات یکدیگر استفاده کنند و با حفظ هویت خود می توانند مسیر دیگری را ادامه دهند .

ج) فرهنگها و تمدن ها بر اساس آرمانها و ارزش های خود تحولاتی را دنبال می کنند و مسیرهای مختلفی می پیمایند .

د) در مقایسه مقایسه با جوامع پیشرفته بعضی جوامع عقب مانده اند و جوامعی که به لحاظ تاریخی عقب مانده اند باید جوامع پیشرفته را الگوی خود قرار دهند .

جواب : گزینه ج درست است ص ۳۹

۵- به ترتیب تفاوت هایی که به « عناصر ثابت و محوری » « لایه های سطحی جهان اجتماعی » « ارزش های کلان » مربوط می شود چه تاثیری در جهان اجتماعی ایجاد می کنند ؟

الف) یک جهان اجتماعی را به جهان اجتماعی دیگر تبدیل می کنند - در درون یک جهان اجتماعی واقع می شوند - تفاوت های میان جهان های اجتماعی مختلف را به وجود می آورند

ب) در درون یک جهان اجتماعی واحد واقع می شود - یک جهان اجتماعی را به جهان اجتماعی دیگر تبدیل می کنند - موجب تفاوت میان جهان های اجتماعی مختلف می شوند .

ج) یک جهان اجتماعی را به جهان اجتماعی دیگر تبدیل می کنند - تفاوت های میان جهان های اجتماعی مختلف را به وجود می آورند - در درون یک جهان اجتماعی واحد واقع می شوند .

د) تفاوت های میان جهان های اجتماعی مختلف را ایجاد می کنند - در درون یک جهان اجتماعی واحد واقع می شوند - یک جهان اجتماعی را به جهان اجتماعی دیگر تبدیل می کنند .

جواب : گزینه الف درست است ص ۳۷

۶- از دیدگاه برخی متفکرین هر عبارت به کدام مفهوم اشاره دارد ؟

۱- مطالعه جوامع صنعتی و پیشرفته

۲- همه جوامع شبیه یک نوع موجود زنده اند

۳- مطالعه جوامع ساده و ابتدایی

۴- جوامعی که در دوران کودکی یعنی مراحل اولیه رشد خود باقی مانده اند

الف) جامعه شناسی - دیدگاه تک خطی - مردم شناسی - جوامع غیر غربی

ب) مردم شناسی - نمودار طولی - مردم شناسی - جوامع توسعه یافته

ج) جامعه شناسی - نمودار عرضی - مردم شناسی - جامعه شناسی

د) مردم شناسی - نمودار عرضی - جامعه شناسی - مردم شناسی

جواب : گزینه الف درست است ص ۳۵ و ۳۸

۷- زندگی اجتماعی انسانها بر خلاف زندگی سایر موجودات متنوع است زیرا رفتار حیوانات است ولی جهان اجتماعی را پدید می آورد .

الف) ناآگاهانه و غیر غریزی - انسان آگاه و خلاق

ب) آگاهانه و غریزی - انسان آگاه و خلاق

ج) ناآگاهانه و غریزی - انسان کنشگر غیر فعال و تاثیر گذار

د) ناآگاهانه و غریزی - انسان آگاه و خلاق

جواب : گزینه د درست است ص ۳۶